

	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗ ΥΛΗ		
	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ		
	ΤΜΗΜΑ		
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ		
	ΔΙΑΡΚΕΙΑ		

Κείμενο 1

Με λόγια και με «θα» δε σώζονται τα παιδιά
Γ.Σ.Μπουρδάρα (εφημ. Καθημερινή, 27/11/2004)

Ποια μορφή μπορεί να προσλάβει ένας εφιάλτης, όταν «δραπετεύει» από το μυαλό και γίνεται κομμάτι της πραγματικότητας; Όταν, δηλαδή, εκτός από τον ύπνο μας ταράζει και την καθημερινότητα, κάνοντάς την να αιμορραγεί;

Δεν είναι άλλη, από τη μορφή ενός παιδιού που πεθαίνει γιατί δεν έχει τα **στοιχειώδη**, ούτε φαγητό ούτε καθαρό νερό. Η μορφή ενός παιδιού που χάνει τη ζωή από την άνιση μάχη με τις αρρώστιες, γιατί δεν μπόρεσε να εμβολιαστεί. Ενός αγγέλου επί της γης, που σύρεται σε χώρους πορνείας και σε θέατρα πολεμικών **συρράξεων**, σε πολλές γωνιές του πλανήτη. Ενός τρυφερής ηλικίας συνανθρώπου μας, που εξαναγκάζεται να εργαστεί κάτω από σκληρές και άθλιες συνθήκες, θύμα μιας από τις πλέον απάνθρωπες μορφές εκμετάλλευσης στην εποχή μας.

Συγγραφέας, πρώην ευρωβουλευτής και πρωταγωνίστρια στη συγκρότηση του «Δικτύου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού» η κ. Μυρσίνη Ζορμπά επισημαίνει ότι «φέτος κλείνουν 80 χρόνια από την πρώτη Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Παιδιού, που υιοθετήθηκε στη Γενεύη το 1924. Εκτοτε ακολούθησαν άλλες δύο σχετικές Διακηρύξεις (ΟΗΕ 1959,1989). Η τελευταία, που ισχύει έως σήμερα, διαθέτει υποχρεωτική, νομική υπόσταση και έχει υπογραφεί από 192 χώρες, τις περισσότερες από κάθε άλλη Σύμβαση για τα ανθρώπινα δικαιώματα».

Αλλά με θλίψη παρατηρεί: «Και τι μ' αυτό; Μήπως έπαψε ή εκμετάλλευση των παιδιών, η παράνομη εργασία των ανηλίκων, η κακοποίηση, οι διακρίσεις; Αδιάψευστα τα επίσημα στοιχεία», τονίζει, «κάνουν λόγο για 100 εκατομμύρια παιδιά στον κόσμο που δεν πηγαίνουν καθόλου στο σχολείο, για 1 στα 4 παιδιά που ζει με λιγότερο από 1 δολάριο την ημέρα, για 32 στα 100 παιδιά που υποσιτίζονται, 18 στα 100 που δεν έχουν καθαρό πόσιμο νερό, για χιλιάδες παιδιά θύματα πολέμου, παιδιά πρόσφυγες, παιδιά μετανάστες, παιδιά αντικείμενο εμπορίου.

Αυτή είναι η πραγματικότητα του πλανήτη σήμερα, σκληρή και **απεχθής**, και καμία διακήρυξη δεν μπόρεσε να την αλλάξει ως τώρα».

Αλλά κι αν τα παραπάνω ισχύουν κατά κύριο λόγο στις αναπτυσσόμενες χώρες», συνεχίζει, «φτάνει να ρίξουμε μια ματιά γύρω μας για να διαπιστώσουμε επίσης **ζοφερές** καταστάσεις που δεν τιμούν την κοινωνία μας και αφορούν τα παιδιά που πέφτουν θύματα κυκλωμάτων, κακοποίησης, εκμετάλλευσης, παιδιά στο δρόμο και άλλα που εγκαταλείπουν το σχολείο για να εργαστούν, παιδιά που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, άλλοτε ορατά στο κοινό βλέμμα και άλλοτε αόρατα, κρυμμένα στα σκοτάδια ιδρυμάτων, στρατοπέδων αιτούντων άσυλο, φυλακών, κρατητηρίων. Όλα αυτά πλάι σε μια καθημερινότητα χιλιάδων παιδιών, για τα οποία η συνθήκες διαβίωσης έχουν βελτιωθεί εντυπωσιακά τις τελευταίες δεκαετίες, με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζουν διαφορετικής τάξης προβλήματα, όπως λ.χ. η παχυσαρκία ή οι κίνδυνοι του Διαδικτύου και των ΜΜΕ».

Παλιά και νέα προβλήματα, παγκόσμια και ταυτόχρονα «δικά μας», λοιπόν, στροβιλίζονται χωρίς τέλος σε ένα περίεργο χορό αναζήτησης λύσεων. Ωστόσο, σιωπηρά πολλοί, κατά μόνας ή συμμετέχοντας σε ομάδες, απλά μέλη ή και ενεργά στελέχη οργανώσεων, προσπαθούμε. «Τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί στη χώρα μας η έντονη δράση μη κυβερνητικών οργανώσεων, που υπακούουν σε **σύγχρονες** λογικές ακτιβισμού με τη συμμετοχή νέων αξιολογών ανθρώπων και συμμετοχή σε ευρωπαϊκά δίκτυα», σημειώνει μεταξύ άλλων η κ. Ζορμπά και παρουσιάζει μία εξ αυτών των προσπαθειών: «Το Δίκτυο Προστασίας των Δικαιωμάτων των Παιδιών ανήκει σε αυτήν την κατηγορία οργανώσεων. Εργάστηκε άτυπα για μία τριετία, πρωτοστατώντας στη θεσμοθέτηση του Συνηγόρου του Παιδιού στη χώρα μας και, στη συνέχεια, τα μέλη του - εκπαιδευτικοί, γονείς, παιδιά, επιστήμονες, πολίτες- αποφάσισαν να συνεχίσουν θέτοντας περαιτέρω πολιτικούς και πρακτικούς **στόχους**.

Κείμενο 2

Η πικρή γνωριμία με τον ρατσισμό Λέο Μπουσκάλια, «Ο πατέρας μου»

Δεν είναι εύκολο να είναι κανείς διαφορετικός, ιδίως όταν είναι παιδί. Η φυσική διαδικασία του μεγαλώματος παρουσιάζει ήδη αρκετά προβλήματα, τα οποία επιτείνονται αν ανακαλύψουμε ότι κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο αποκλίνουμε από το μέσο όρο.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η οικογένειά μου ήταν διαφορετική. Οι γονείς μου μιλούσαν λίγα αγγλικά και αυτά με μια βαριά ιταλική προφορά. Το στυλ της ζωής μας ήταν ολοφάνερα διαφορετικό, ένα μικρό κομμάτι Μεσογείου στις ακτές της Αμερικής. Τρώγαμε διαφορετικά εξωτικά φαγητά. Οι συζητήσεις μας ήταν πιο ζωντανές και οι φωνές μας

λίγο πιο δυνατές. Οι κινήσεις μας πιο έντονες. Ο κόσμος στον οποίο ζούσαμε ήταν σίγουρα πιο ξένος.

Σαν μικρό παιδί, ούτε ήξερα, ούτε με ενδιέφεραν, οι πολλές διαφορές μας. Αυτό, όμως, άλλαξε όταν μπήκα στο Γυμνάσιο και ήμουν πια έφηβος. Μια μέρα καθώς έφευγα από το σχολείο. Βρέθηκα ξαφνικά περικυκλωμένος από μια ομάδα παιδιών που μου φώναζαν αυτά τα λόγια. Ένα απ' αυτά τα παιδιά μου πέταξε ένα κέικ. Η κρέμα και η ζάχαρή του έσπασαν πάνω στο πρόσωπο, τα μαλλιά και τα ρούχα μου. «Βρωμομετανάστη», φώναζαν. Ταπεινωμένος και κλαίγοντας έσπασα τον κλοιό και όρμησα σπίτι μου.

Μόλις έφτασα στο σπίτι κλειδώθηκα στο μπάνιο για να μη με δουν. Δεν μπορούσα ν' αντέξω την πιθανότητα να με δουν οι γονείς μου σ' αυτή την έξαλλη κατάσταση. Έπλυνα τις κρέμες που είχαν κολλήσει επάνω μου. Δεν μπορούσα να σταματήσω τα κλάματα και τα δάκρυά μου ανακατεύονταν με το αίμα στο πρόσωπο μου. Δεν μπορούσα να πιστέψω αυτό που μου συνέβη. Όλα φαίνονταν τόσο λάθος κι όμως τελικά ήμουν ανίκανος να κάνω ο,τιδήποτε γι' αυτό.

Τελικά ο πατέρας χτύπησε την πόρτα του μπάνιου. «Τι κάνεις εκεί μέσα; τι συμβαίνει;», με ρώτησε. Μόνο αφού εξάντλησε όλη του την ευγένεια και την πειθώ άνοιξα επιτέλους την πόρτα και τον άφησα να μπει.

«Τι συνέβη;», με ρώτησε αγκαλιάζοντάς με, «τι έχεις; τι σου συμβαίνει;». Μέσα στα προστατευτικά του χέρια, επέτρεψα στον εαυτό μου την ανακούφιση, που τόσο πολύ χρειαζόμουν. Έκλαψα με λυγμούς χωρίς να μπορώ να σταματήσω. Κάθησε μαζί μου στην άκρη της μπανιέρας και περίμενε ώσπου να ξαναβρώ τον έλεγχο μου. Ένα συντετριμμένο «εγώ» χρειάζεται πολύ περισσότερο χρόνο να γιατρευτεί από μια ανοιγμένη μύτη. «Τώρα πες μου τι συνέβη», μου είπε.

Του εξήγησα. Τελείωσα την ιστορία και περίμενα. Περίμενα ότι ο πατέρας μου θα έκανε ένα σχόλιο που θα με γιάτρευε αυτομάτως, ή ότι με μια άμεση ενέργεια θα με γαλήνευε και θα έλυνε το πρόβλημα. Τον φανταζόμουν να φεύγει αμέσως για να βρει τους ψευτοπαλικάραδες που με είχαν πληγώσει ή το λιγότερο για να βρει τους γονείς τους και να ζητήσει την τιμωρία τους. Αλλά ο πατέρας μου δεν κουνήθηκε.

«Εντάξει», είπε ήσυχα, «έγινε κι αυτό. Σε βρήκαν και σένα οι άνθρωποι που μας πληγώνουν και μας κάνουν να κλαίμε. Δεν μας ξέρουν κι' όμως μας μισούν. Οι δειλοί, που κάνουν τους δυνατούς μόνο όταν είναι πολλοί και τα βάζουν μαζί μας, γιατί ξέρουν ότι είμαστε λίγοι και δεν είμαστε σε θέση να τους αντιμετωπίσουμε. Ξέρω ότι σε πλήγωσαν, αλλά αυτό που έγινε δεν είχε εσένα σαν στόχο. Εσύ απλώς έτυχε να βρίσκεσαι εκεί. Μπορούσε να συμβεί στον καθένα μας.»

«Μισώ που είμαι Ιταλός», του εξομολογήθηκα θυμωμένα, «θα ήθελα να είμαι ο,τιδήποτε άλλο!».

Ο πατέρας μου με κράτησε σφιχτά και η φωνή του ήταν τώρα δυνατή και απειλητική. «Να μη σε ξανακούσω να το λες αυτό ποτέ! Έπρεπε να είσαι περήφανος γι' αυτό που είσαι. Σκέψου λιγάκι ότι η Αμερική ανακαλύφθηκε και πήρε το όνομά της από έναν Ιταλό! Οι Ιταλοί κάνουν γλυκιά μουσική, τραγουδούν υπέροχα, ζωγραφίζουν τους ωραιότερους πίνακες, γράφουν αριστουργήματα και κτίζουν όμορφα κτίρια. Πώς μπορεί να μην είσαι περήφανος που είσαι Ιταλός; Και είσαι ακόμα πιο τυχερός, γιατί είσαι επίσης και Αμερικανός».

«Όμως όλ' αυτά δεν τα ξέρουν οι άλλοι», του αντιμίλησα, «θα προτιμούσα να είμαι σαν όλους τους άλλους».

«Ε λοιπόν, δεν είσαι! Ο θεός δεν θέλησε να μας κάνει όλους ίδιους. Μας έκανε διαφορετικούς για να μπορεί ο καθένας να είναι ο εαυτός του. Ποτέ να μη φοβάσαι τις διαφορές. Η διαφορά είναι καλό. Θα σου άρεσε να είσαι σαν τα παιδιά που σ' έδειραν και σου φώναζαν αυτά τα πράγματα; Θα σου άρεσε να κάνεις τους άλλους να υποφέρουν και να κλαίνε; Δεν χαίρεσαι που διαφέρεις απ' αυτούς;» Θυμάμαι ότι το επιχείρημά του μου είχε φανεί αδύνατο, αλλά έμεινα σιωπηλός.

«Λοιπόν θα σου άρεσε;», επέμενε ο πατέρας μου, «θα ήθελες να είσαι σαν κι' αυτούς, σαν κι' αυτούς που σε πλήγωσαν;»

«Όχι».

«Τότε σκούπισε τα δάκρυά σου και να είσαι περήφανος γι' αυτό που είσαι. Μπορείς να είσαι βέβαιος ότι δεν θα είναι αυτή η τελευταία φορά που θα συναντήσεις τέτοιους ανθρώπους. Υπάρχουν παντού. Να τους λυπάσαι, αλλά να μην τους φοβάσαι. Πρέπει να είμαστε δυνατοί και πάντα περήφανοι για το ποιοι και το τι είμαστε, τότε κανείς δεν μπορεί να μας κάνει κακό».

Μου σκούπισε τα μάτια, έπλυνε το πρόσωπο μου, και μου είπε: «έλα τώρα, πάμε να πάρουμε λίγο ψωμί με βούτυρο και να το φάμε στον κήπο».

Αν και δεν βρήκα την εξήγηση του πατέρα μου πολύ ικανοποιητική, κατά κάποιο τρόπο μ' έκανε να νιώσω καλύτερα. Ίσως το γεγονός ότι με πήρε στην αγκαλιά του, με άκουσε και με αγαπούσε να ήταν αρκετό. Ήμουν ακόμη απογοητευμένος από τους ανθρώπους που είχαν την ικανότητα να είναι τόσο σκληροί, που επέμεναν να χρησιμοποιούν τους άλλους σαν αποδιοπομπαίους τράγους για τις δικές τους ανεπάρκειες, και ακόμη περισσότερο γιατί τους αφήναμε ατιμώρητους.

Αργότερα, η εμπειρία μου μού δίδαξε ότι δεν ήμουν μόνος, ότι αυτές οι επώδυνες συγκρούσεις, και ακόμη χειρότερες, είχαν συμβεί και στους Εβραίους φίλους μου, τους Μεξικανούς φίλους μου, τους Μαύρους, τους Καθολικούς, τους Προτεστάντες και τους ανάπηρους φίλους μου.

Ο πατέρας μου είχε δίκιο, όταν μου μάθαινε ότι όσο υπάρχει άγνοια θα υπάρχει και αδικία, όσο υπάρχουν αυτοί που ασυνείδητα μισούν τον εαυτό τους θα υπάρχουν και διώξεις. Έτσι είναι δυστυχώς η ζωή, οι αποδιοπομπαίοι τράγοι ανήκουν συνήθως σε μια μειονότητα.

Όμως ο πατέρας θεωρούσε σαν τη μεγαλύτερη πρόκληση να μπορείς να αγαπάς τους εχθρούς σου. «Φέρ' τους στο σπίτι Φελίτσε», μου έλεγε, «όταν μας γνωρίσουν δεν θα μπορούν να μην μας αγαπούν».

Βεβαίως ο πατέρας μου δεν έλυσε το πρόβλημα της μισαλλοδοξίας, εκείνο το ηλιόλουστο καλιφορνέζικο απόγευμα που τρώγαμε ψωμί με βούτυρο στον κήπο. Αλλά κάτι στην εξήγησή του, στη δύναμη και την αποφασιστικότητά του, συνέχισε πάντα να με βοηθά να δω τη μισαλλοδοξία και τις διακρίσεις όπως πραγματικά είναι: ένα καταφύγιο για την αδυναμία και την άγνοια. Την παραδοχή και την κατανόηση τις περιμένουμε μόνο από τους δυνατούς.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

Να παρουσιάσετε συνοπτικά τα δείγματα παραβίασης των δικαιωμάτων του παιδιού στην εποχή μας λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία του κειμένου 1. (60-70 λέξεις). **(Μονάδες 15)**

ΘΕΜΑ Β

Β1α. Στις παρακάτω προτάσεις να αποδώσετε τον χαρακτηρισμό Σωστό ή Λάθος λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο του Κειμένου 1. **(Μονάδες 6)**

- α) Η θεσμική κατοχύρωση των δικαιωμάτων του παιδιού είχε σημαντικά αποτελέσματα.
- β) Σε όλες τις περιοχές του κόσμου τα δικαιώματα των παιδιών παραβιάζονται στον ίδιο βαθμό.
- γ) Η δράση των μη κυβερνητικών οργανώσεων δεν αφορά πολιτικούς στόχους.

Β1β. Να σχολιάσετε τον τίτλο του Κειμένου 1 σε αντιστοιχία με το περιεχόμενό του. **(Μονάδες 9)**

Β2. Να αιτιολογήσετε τη χρήση των παρακάτω σημείων στίξης (6^η παράγραφος, Κείμενο 1)

«Το Δίκτυο Προστασίας των Δικαιωμάτων των Παιδιών»

- εκπαιδευτικοί, γονείς, παιδιά, επιστήμονες, πολίτες –

(Μονάδες 5)

Β3α. Να αναλύσετε τις λέξεις στα συνθετικά τους και να γράψετε μία νέα σύνθετη λέξη από το β' συνθετικό τους: *συνθήκες, υπόσταση, σύμβαση, πρόσφυγες* (Κείμενο 1) **(Μονάδες 8)**

Β3β. Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου 1: *στοιχειώδη, συρράξεων, απεχθής, ζοφερές, σύγχρονες, στόχους*. Να σχηματίσετε με τα συνώνυμα αυτά από μία νέα πρόταση.

(Μονάδες 12)

ΘΕΜΑ Γ

Πώς βιώνει ο αφηγητής τη ρατσιστική αντιμετώπιση από τους συμμαθητές του; Παρόμοια φαινόμενα παρατηρούνται και σήμερα στο σχολικό περιβάλλον. Γιατί θεωρείτε ότι τις περισσότερες φορές παραμένουμε αδρανείς μπροστά στην εκδήλωσή τους; Να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε ένα ενιαίο κείμενο 100-150 λέξεων.

(Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Δ

Σε ένα άρθρο που θα δημοσιευθεί στην εφημερίδα του σχολείου σας να αναφερθείτε στα αίτια του ρατσισμού και να προτείνετε τρόπους για τον περιορισμό αντίστοιχων φαινομένων (350-400 λέξεις). **(Μονάδες 30)**

Να έχετε επιτυχία!

ΝΕΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

